

Jakob,

po usmiljenju božjem in apostolskega sedeža milosti knezoškof ljubljanski,
vsem vernikom svoje škofije pozdrav in blagoslov od Gospoda in Izveličarja Jezusa Kristusa!

Vir sreče in raznovrstnega veselja, pa tudi vir pogube in raznovrstnega trpljenja more postati družina svojim članom, in to ne le za čas, ampak tudi za večnost. Saj je znan pregovor: „Mlado delo, stara navada“; ali kakor isto izraža sv. pismo: „Pregovor je: Mladenič, vajen svoje poti, tudi v starosti z nje ne stopi.“ (Prov. 22, 6.) A, družina je tista, na katero je človek pred vsem navezan, bodisi gledé svojih telesnih, bodisi gledé svojih duševnih potreb: navezan na očeta, na mater, ki kot njegova prva učiteljica in vzornika v njem nekako v duševnem pomenu nadaljujeta svoje življenje.

In kako prešinjiv in vstrajen je ta poduk starišev. Združuje se pri njem veljava in ljubezen učiteljica z dovtetnostjo in hvaležnostjo učenca. Tukaj ne deluje le minljiva beseda, ampak ob enem tudi živi vzgled starišev, da najmogočnejše vpliva na duha in srce otrokovo. Temu poduku ni še treba boriti se z zmotami in predsodki, marveč odprta je še pot; in verno, s polnim zaupanjem, da, z nekim svetim spoštovanjem vsprejme nedolžno otroško srce vaše, karkoli sliši od svojih starišev, karkoli na njih vidi in opaža. „Mora biti resnično, mora biti dobro; ker oče, mati so rekli ali storili“ — tako misli in sodi otrok.

Se je li torej čuditi, da to, kar se je človek naučil v svojih prvih letih, kar se je naučil v svoji mladosti, naučil od očeta in matere, in kar se je od njih navadil — da se to kaže tudi v njegovih poznejših letih zopet in zopet in z nekako silo? Kakor oče, kakor mati, tako več ali manj tudi sin, in tako hči. Vzgoja in red, strah božji in pobožnost v družini: in vzgoja in red, strah

božji in pobožnost preide navadno — izvzemši, ako vplivajo tuji pogubni vplivi — tudi na otroke.

Tako je torej družina odločilnega vpliva na poznejšo osodo svojih domačih, pa ne le na osodo le-teh, ampak tudi vseh tistih, ki ž njo občujejo, in s katerimi ona občuje. Ko bi imeli pridne, dobro urejene družine, v katerih vlada strah božji, pobožnost, medsebojna ljubezen in potrpežljivost, podložnost in pokorščina — kako hitro bode vse drugačno življenje med sosedi, življenje v občini, in družabno življenje sploh; vse drugačno, pravim, kakor je vidimo dandanes tolikokrat!

Ako je pa toliko ležeče na družini, v kateri se kdo porodi in preživi svoje mladostno življenje, kaj sledi iz tega? Sledi, da se mora pred vsem gledati na to, kaka je družina. In tu se sedaj vpraša: Kakšne naj so družine, da bodo svojim članom vir blagoslova? Odgovarjam in pravim: Biti morajo živa podoba najsvetejše družine, ki je kedaj živela na svetu, podoba Jezusa, Marije in svetega Jožefa.

1. Že pri ustanovljenju družine bodita tistima, ki hočeta stopiti v sveti zakonski stan, Marija in Jožef vzor. Zares, ako evangelist s posebnim poudarkom Marijo imenuje „devico“ (Luc. 1, 27.); ako jo angelj pozdravlja kot „milosti polno“, s katero je Gospod in katera je našla posebno milost pri Bogu (ibidem 1, 28. 30); ako Marija v strahu in sveti skrbi za svoje devištvo vpraša: „Kako se bo to zgodilo (da postanem mati), ker moža ne poznam“ (ibidem v. 34); ako dalje sv. Jožefa Bog sam proslavlja kot „pravičnega“, svetega moža (Matth. 1, 19): leži pač v vsem tem globok

nauk, kako se je vesti vsem tistim, ki hočejo stopiti v zakonski stan. Poti v ta stan naj jim ne pripravlja greh, in v zakon naj jih ne silijo nasledki pregrešnega življenja. Namen poročiti se ne sme razrahljati vezi nežne sramožljivosti med njimi, ali pa celó raztrgati je z grehom. Nasprotno, kolikor nevarnejši utegnejo biti taki časi za dušo, toliko bolj naj se držé Boga, da Bog tudi nje drži ter obvaruje vsakega greha; toliko zvesteje in vestneje naj hodijo v njegovi najsvetejši pričujočnosti; toliko gorečneje naj iščejo v svetih zakramentih milost božjo, da ž njo okrepčani in spremljani vsak čas: pred sv. zakonom in v svetem zakonu, živé sveto, pravično in Bogu dopadljivo življenje. Kak lesk nežne krepostnosti je razpet nad zaročenci, ki tako živé, in kako poročstvo za dober in srečen zakon daje tako življenje! S kolikim spoštovanjem, in rekel bi, s častjo se sprejmeta drug drugemu pred altarjem, kakor iz rok Boga najsvetejšega, kateremu sta vsak čas, in tudi v zaročenem stanu, vestno služila in zvestobo ohranila! Kako si bodeta iz ljubezni do istega Boga drug drugemu držala zvestobo v svojem novem stanu ter se drug drugemu spodbujevala k dobremu, ko sta že poprej se tako resno varovala medsebojnega pohujšanja! S koliko skrbljivostjo in vestnostjo bodeta — in to je glavni namen sv. zakona — vzgajala svoje za nebesa, in tako privedla novih čestilcev Bogu, katerega sta sama in že pred svojo zvezo tako odkritosrčno častila! Dobri zakoni, pravijo, sklepajo se v nebesih; zatorej vi vsi, ki mislite na ta stan, živite tako, kakor sta živele Marija in sv. Jožef: srca kvišku proti nebu!

Toda tukaj moram nekaj omeniti, kar mi napravlja težke skrbi in velike bridkosti. To je obžalovanja vredna stvar, da neredko celó mlada dekleta, hrepeneča po zakonu, zapusté domovino, in čisto same nastopijo daljno daljno potovanje v Ameriko, poiskat si ondi moža po svoji želji. Ne govorim o telesnih nevarnostih takega potovanja; ampak duša, duša, kake nevarnosti in skušnjave mora pogosto ta prestati; in kako lahko zabrede v grde, ostudne pregrehe. Kako lahko se primeri, da se ne najde, kar se išče; in potem

ostane ubogo deklet samo, zapuščeno in brez vseh pripomočkov — izpostavljeno vsakovrstnemu zapeljevanju! Kako lahko nastopi namesto pravega krščanskega zakona tako zvani civilni zakon, znabiti tudi zakon pred pridigarjem kake krive vere, katerih je v Ameriki toliko. In celó tedaj, ako se sklene pravi, cerkveno-veljavni zakon, koliko nevarnostij tudi še potem? Kaj naj počne n. pr. uboga žena v popolno tuji deželi in brez znanja jezika, posebno z otroci, ako ji mož umrje ali pa, kar se žal tudi primeri, v Ameriki pa še toliko ložje dogaja, ako jo mož lahkomišljeno zapusti? Kako težko je dalje ondi prepogosto — in to bi rad povedal vsem, ki koprné po Ameriki — dobro krščanski živeti ter svoje otroke dobro katoliško vzgajati, bodisi, ker na daleč in široko ni nobene katoliškega duhovnika, nobene katoliške šole, bodisi, ker vsaj ni duhovnika, ki bi razumel naš jezik. Ni še davno, ko sem prejel o tem od nekoga iz naše škofije prežalostna pisma iz Amerike. Bridko se v teh pismih pritožuje, kako hudo je, s težko vestjo in v stiski ne najti duhovnika, kateremu bi se spovedal, h kateremu bi se zatekel za svét. In posledica vsega tega? Posledica je, da marsikdo postane popolno brezbrizen in top za sv. vero in versko življenje, ter da se tega s časom popolnoma odvadi. Ne mislite si, da vam kar tje v en dan slikam te nevarnosti za vero in versko življenje, ki so združene z izselitvijo. Le preresnične so, in žalibog da moramo pri marsikaterem, ki se je od ondot povrnil, z žalostjo opazovati, da je veliko škodo trpel na svojem verskem življenju. Z ozirom na vse to prosim in rotim vas, mladi ljudje, in vas dekleta še prav posebno: ne segajte prenagljeno po potni palici in nikar ne stavite z lahkomišljenim in nepremišljenim izseljevanjem v nevarnost svojega dušnega zveličanja. Z zakonom hočete priti h kruhu. Toda koliko jih je, ki so celó težo skrbij, bridkostij in trpljenja okusile še le pri tem svojem novem „kruhu“. Konečno pa so in ostanejo zraven najboljšega kruha resnične besede: „Kaj pomaga človeku, čeprav ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi?“ (Matth. 16, 26.)

2. Sveta družina mora biti dalje predpodoba že ustanovljeni družini: starišem in njihovim otrokom in sicer tako, da se v nekem pomenu more reči o vsaki družini, da je sveta.

Tukaj pa pred vsem vprašam: zakaj se pa sveta družina odlikuje pred vsemi drugimi družinami tako, da se imenuje sveta? Imenuje se tako pred vsem zaradi tega, ker je imela najsvetejšega med svetimi, ker je imela Jezusa, sinú božjega samega v svoji sredi. To bil je namreč načrt in konečni namen, zakaj je Bog ustanovil sveto družino, da bi po njej prišel Jezus Kristus na ta svet; to je, da bi vzel iz Marije device človeško naturo naše ter postal s tem ud velike človeške družine in naš brat, nam enak v vsem, izvzemši edino le greh; ter da bi imel on s svojo materjo vred v sv. Jožefu zastopnika, zavetnika in rednika. Jezus Kristus bil je torej središče svete družine: svet on, sveta nad vse druge stvari tudi njegova mati; sveta njegova mati in najčistejša devica pred, med in po rojstvu Jezusovem, in svet in devišk tudi njen ženin, sv. Jožef. Tako sta zaradi Jezusa, najsvetejšega, sveta tudi njegova mati in njegov rednik; in to je nadaljni vzrok, zakaj se sveta družina prav posebno imenuje sveta.

Na enak način, predragi v Gospodu! bodi Jezus Kristus tudi v sredi naših družin. Saj ste vi vsi poklicani k večnemu zveličanju v nebesih, zato pa tudi k svetosti na zemlji. Ali pa, odgovorite mi, li more znabiti članom družine zadostovati, da so le kratek čas zemeljskega življenja med seboj združeni? Ali ne zahteva ljubezen starišev do njihovih otrok, otrok do njihovih starišev, ljubezen med očetom in materjo, med brati in sestrami vedno trajajoče, neminljive zveze? Le pomislite, kolika bridkost, ako smrt le jednega iztrga iz srede njegovih dragih! In vendar spremlja to bridkost upanje na prihodnje svidenje. Kaj še le potem, ko bi takega upanja ne bilo; ko bi ne bilo svidenja! Ne, Gospodova volja je, da tisti, ki so bili združeni na zemlji, pa se morajo po kratkem času ločiti, imajo zopet združiti se v nebesih, ne da bi se kedaj zopet ločili. Toda, predragi v Gospodu! le ena sama pot — ena

ne sicer v večnost, pač pa v srečno večnost — nam je dana. Pravim: „v srečno večnost“. Ker kdo bi mogel samemu sebi, kdo svojim kaj družega želeti, kot zveličanje? Že tukaj na zemlji je strašno, če moraš živeti s hudo trpečim, ne da bi vedel doklej, in ne da bi mu mogel podati najmanjšo pomoč in olajšanje; in zgodi se, da se celó bližnji sorodniki zapusté, da bi le ne bili primorani gledati dalje časa neznosne bede in reve. Zdaj pa premislimo, bivati skupaj vekomaj, ne v nebeškem zveličanju, ampak v peklenškem pogubljenju, „ubi sempiternus horror inhabitat“, „kjer večna groza prebiva“, kakor pravi sveto pismo (Job. 10, 22.). Ne, za večno zveličanje nas je Gospod odmenil; pa le ena pot vodi tje kaj, in ta je Jezus Kristus. Zato pravi Jezus: „Jaz sem pot, resnica in življenje; nihče ne pride k očetu, razun po meni.“ (Joan. 14, 6.) Sv. Duh pa nam oznanja po apostolu Petru: „V nikomur drugem ni zveličanja (kot v Jezusu), kajti nobeno drugo ime pod nebom ni dano ljudem, v katerem bi mogli biti rešeni.“ (Act. Ap. 4, 12.) Jezusa moramo torej imeti, kakor sta ga imela Marija in sv. Jožef, v svoji sredi, v svojih družinah. Enaka živa vera v Jezusa Kristusa in njegovo cerkev, enako otroško upanje, enaka dejanjska ljubezen mora nas posvečevati in že tukaj ž njim družiti, ako hočemo biti kedaj tudi v nebesih v zveličanju združeni ž njim, in po njem združeni med seboj.

3. Pa ne le z ozirom na večnost, ampak tudi za družinsko življenje tukaj na zemlji je potrebno, da biva Jezus Kristus v družini. — To, kar družino prav za prav še le združi in v čemur obstoji življenje družine, je ljubezen in edinost med domačimi. Daj bogastva, kolikor hočeš, vzemi pa ljubezen in složnost — in imaš pri vsej sreči nesrečno, ubogo družino. Nasproti pa, naj pride revščina in pomanjkanje vsake vrste, daj pa srca, ki se med seboj umevajo, ljubijo in pomilujejo — in imaš družino, ki vsaj medsebojne tolažbe ne pogreša. Kjer manjka ljubezni in složnosti med možem in ženo, med stariši in otroci, ondi manjka pač tudi vsako družinsko življenje. Mesto da bi

udje družin skupaj držali, teži velikoveč vse na dvoje. razrahljavajo se bolj in bolj družinske vezi, da, neredko raztrgajo se celo popolnoma.

Česa pa je treba, da zavlada v družini ljubezen in edinost? Jaz pravim: Jezus mora v družino; Jezus mora, kakor v sveti družini, tako bivati tudi v naših družinah. Posebno pa je Jezus v najsvetejšem zakramentu presv. rešnjega Telesa, kjer naj se čutijo vsi udje družine domače in kjer naj se radi shajajo. Ker, če je ljubezen in edinost tisto, kar daje družini življenje, tedaj je pač srce včlovečenega Boga v najsvetejšem zakramentu zmožno, vsem domačim vdihniti enega duha, dati eno srce.

Da se neskajjena ohrani ljubezen in edinost, treba je ravnati se neprestano po besedah apostolovih: „Alter alterius onera portate“, „nosite bremena drug drugega, in tako boste izpolnili postavo Kristusovo“ (Galat. 6, 2), postavo medsebojne ljubezni. Toda za skupno prenašanje in pretrpljenje slabostij in nepopolnostij, bridkostij in težav treba je dalje darov potrpežljivosti, prizanesljivosti, ponižnosti, zatajevanja, premagovanja samega sebe, velikodušnosti itd. In zlasti v zakonu, v družini, je tisoč slučajev, kjer se je treba zatajevati in premagovati zopet in zopet, zdaj bolj, zdaj manj, tako, da se vsled tega ne redko prelomi zakonska zvestoba, ali da včasih jeden zakonski družega obupno zapusti, da bi mu ne bilo treba dalje prenašati neznosnega gorja. Sedaj pa premislimo: Ali ni ravno božje in človeško srce Jezusovo v najsvetejšem zakramentu ono središče, v katerem nahajamo vse našete čednosti: požrtvovalnost, ponižnost, velikodušnost, kratko, vsestransko zatajevanje samega sebe in ljubezen do bližnjega, vse te čednosti, kakor v enem ognju združene in vtelesene? Zato pravim: Prav Jezus v najsvetejšem zakramentu je tisti, ki more osladiti vse raznovrstne križe in težave, katere je treba v družini tolikrat darovati na ljubo ljubezni in edinosti.

Kaj je bilo, kar je oslajalo sveti družini njene težave? Ker je tudi sveta družina morala prenašati težave, ne sicer zato, da si ohrani in

vzdrži medsebojno ljubezen in edinost, pač pa zaradi marsikaterih drugih vzrokov. Ker je bila Marija brez greha in milosti polna, sv. Jožef pravičen in svet, pač ni mogla ljubezen in složnost med njima le količkaj se omajati. To bilo je popolnoma izključeno. Toda premagovanja v drugem oziru bilo je tudi pri tej najsvetejši zvezi dovolj. Da je kraljevi rod Davidov, iz katerega sta izhajala Marija in Jožef, tako silno obubožal in da ju je vsled tega vse preziralo in zaničevalo, da sta živela v največji revščini in potrebi, to bile so velike žrtve in težave. Da Gospodu nebes in zemlje in njegovi deviški materi pri njegovem vstopu na ta svet ni bilo mogoče dati na razpolago boljšega, kot boren hlev, to bila je velika bridkost. Strašno prerokovanje Simeonovo pri darovanju Jezusa v tempeljnu, beg v Egipt, zguba dvanajstletnega Jezusa — vse to so bili veliki križi in težke žrtve, ki so bile sveti družini naložene. In kaj je bilo, kar je vse te križe in težave oslajalo? Kaj je naklonilo sv. Jožefa, da je vstrajal v betlehenskem hlevu in na begu v Egipt pri Mariji in njenem detetu? Kaj je njemu, izhajajočemu iz kraljevega rodu, potisnilo v roke tesarsko sekiro, da jo je vihtel pogumno, da celó veselo za sveto družino? Kaj je podelilo Mariji čudovito moč, da je nosila duhovni meč, katerega ji je zasadil starček Simeon, v svojem srcu, kamor se je tem grozoviteje zadiral, čim bolj se je približevalo dopolnenje prerokovanja? Kaj je krepilo oba pri teh križih in težavah? To bil je Jezus, veselje Marijino in Jožefovo; pogled na še veliko večje žrtve in križe, katere je vzel Jezus na-se s svojim včlovečenjem ter je nosil neprestano od zibeli do groba.

Tako, predragi v Gospodu! morejo se tudi naše žrtve posladiti le po Jezusu Kristusu. In zato rečem še enkrat: Jezus mora v družino. Ondi, kjer je Jezus nekako srce družine, zlasti, kjer ga domači pri sv. obhajilu radi sprejemajo v svoje srce, ga gledajo v njegovi ljubezni ter posnemajo v njegovem brezmejnem zatajevanju — tam je res srečno družinsko življenje. Ker eno srce in ena duša s Kristusom, so eno srce in ena duša tudi med seboj.

4. Kakor se ljubezen in zvestoba, mir in edinost naseli za stalno, in vkljub vsem posvetnim spremembam le ondi, kjer Jezus ni tujec v družini, tako se tudi le ondi izpolnjuje najvažnejša dolžnost, ki jo stariši imajo. Ta dolžnost je krščanska vzgoja otrok. Taki stariši namreč vedó, da jim otroci niso toliko v last dani, nego le v skrb izročeni, kakor hlapcem v evangeliju talenti, izročeni v ta namen, da si pridobé ž njimi dvojen dobiček. Po krščanski vzgoji svojih otrok naj se stariši v njih nekako podvojé, in naredé tudi iz njih to, kar morajo biti sami: globoko-verne, vestne kristijane, ki se zvesto držé Jezusa in njegove cerkve. To je dolžnost in naloga starišev. Kakor je bil poklic svete družine ta, da je bil po njej Jezus vpeljan v ta svet, tako je tudi naloga vsake družine ta, da se po njej vpelje Kristus v nedolžno otroško srce.

To resno in velevažno nalogo pa more izvrševati le tista družina, v kateri živi Kristus po živi veri in dejanjski ljubezni. Ali pa, bode li mogoče ondi, kjer je vse brezbrizno za Kristusa in njegovo cerkev; kjer oče ali mati sama ne verujeta, ali vere dejanjski ne držita — ali bo mogoče ondi, kjer je vse otrpno v ledenem mrazu, vneti toploto in obuditi novo veselo življenje?

Kako vse drugače je v verni družini, kjer vera ne tiči samo v razumu, ampak se vglobi v srce in prodere v življenje! Tukaj se pozna in poslušaj ljubeznivo povabilo Kristusovo: „Pustite otročiče, naj pridejo k meni, in nikar jim ne branite.“ (Marc. 10, 14). In malim ne le ne branijo, ampak je vodijo veselo k Zveličarju s tem, da je sami in kar najbolj zgodaj mogoče podučujejo v sveti veri in čujejo nad izpolnjevanjem božjih in cerkvenih zapovedij; da je vadijo v molitvi in po vzgledu Marijinem in Jožefovem jemljó seboj v hišo božjo; da je že od najnežnejše mladosti napolnijo s spoštovanjem in ljubeznijo do cerkve in njenih služabnikov, ter je navajajo, njihovo besedo, kakor je volja in zapoved Kristusova, verno vsprejemati, njihove opomine voljno poslušati in zakramente z gorečnostjo in svetim spoštovanjem iz njihove roke prejemati. V takih družinah poznajo pa tudi

žuganje Gospodovo: „Gorjé človeku, po katerem pohujšanje pride“ (Mat. 18, 7), in zato neprestano s skrbnim očesom pazijo na mladino, ter čuvajo kar najskrbneje na to, da se ji ne daje nikako pohujšanje, ne od očeta in matere, ne od starejših bratov in sestrâ: ne od domačih, ne od tujih, ne v hiši, ne zunaj hiše; ne z besedo, ne z dejanjem; ne z brezverskimi ali nenravnimi govori, ne s slabimi časniki, spisi in knjigami; ne z zaničevanjem in zasmehovanjem cerkve in duhovnikov, ne s kregom in preprirom, ne s preklinjevanjem in zmerjanjem, ne s pijančevanjem in razuzdanostjo, ne z zapeljevanjem in napeljevanjem v greh. V takih družinah se ne primeri, kar se dogaja dandanes žalibog v tolikih družah. Tam ne podirajo stariši sami s svojimi besedami in vzgledi, kar se je sezidalo pri krščanskem nauku; tam ne silijo otroka, prelomiti postno postavo; tam ga ne zadržujejo od spolnovanja zapovedi, ki ukazuje posvečevanje nedelj in praznikov; tam mu ne obtežujejo na vse mogoče načine, še manj mu onemogočujejo vsprejem svetih zakramentov in to celo o velikonočnem času itd. Tam so velikoveč stariši, ki z lastnim vzgledom potrdijo, kar uči veroučitelj v šoli in v cerkvi. Ko se trudijo, v svojem obnašanju biti živa podoba Kristusova po besedah apostolovih: „Živim, pa ne več jaz, ampak Kristus živi v meni“ (Galat. 2, 20), vsajajo prav s tem tudi v srca svojih otrok Kristusa ter skrbé zanj, da v duhovnem pomenu, z rastočo vero in ljubeznijo v njih raste in se okrepi in razvije „v popolnega moža“, kakor pravi apostol (Ephes. 4, 13). Če tako ravnajo, so stariši res roditelji v višjem pomenu, ker ne preskrbé svojim otrokom le minljivega in posvetnega življenja, ampak tudi večno nebeško življenje.

O pobožnih pastireih pripoveduje sv. pismo: „Prišli so hité (v Betlehem), in našli Marijo in Jožefa in dete“ (Luc. 2, 16.); in o svetih treh kraljih: „Našli so dete z Marijo“ (Math. 2, 11.). Tako naj bi pač bilo tudi v vsaki družini: stariši s svojimi otroci: z drugimi besedami: stariši skrbni za srečo svojih otrok, otroci veseleči se varstva

svojih starišev. A ne le pozemeljska ljubezen, ampak višja nadzemeljska ljubezen, ki izvira iz ljubezni do Jezusa, veže naj vse. Ljubezen starišev do njihovih otrok bodi odsev ljubezni Marijine in Jožefove do Jezusa, ljubezen otrok do starišev pa odsev ljubezni Jezusove do Marije in sv. Jožefa. — Ako se pa primeri, da otrok zaide na kriva pota in se začne zgubljeni, o tedaj naj stariši ne mirujejo in ne počivajo, dokler ga ne najdejo in ne pripeljejo nazaj na pravo pot. Ko se je dvanajstletni Jezus zgubil svojim starišem, so le-ti vedeli, da on kot pravi Bog ne more trpeti škode na svoji duši. In zares, našli so ga na svetem kraju, v tempelju Gospodovem. In vendar s koliko bridkostjo in žalostjo sta ga iskala! (Luc. 2, 44 sequ.) Ravno tako, da, še veliko bolj morajo iskati stariši in moliti, dokler ne najdejo zopet in ne pridobé za Gospoda svojega otroka, zgubljenega ne telesno, ampak dušno. Na tak način pokažejo, da so res krščanski stariši, stariši, ki se bolj bojé dušne, kakor telesne smrti svojega otroka!

5. Kakor za krščansko vzgojo otrok, tako nam je sveta družina tudi kažipot, kako se vaditi v krščanski pokorščini. To je čednost, na kateri sloni sreča in blagostanje vsake še tako velike, pa tudi vsake še tako majhne družbe, in torej tudi sreča družine. V naših časih, ko svetne postave v raznih rečeh proglašajo za pravico biti nepokoren Bogu in mu ne dati, kar je božjega, in ko se posledice teh postav prav močno kažejo ne samo v cerkvenih zadevah, ampak tudi v drugih; v naših časih, ko je posvetna moč in veljava — zares silna, ako se gre zoper neoboroženo cerkev — dostikrat vendar tako slaba, ako je treba ustavljati duha nepokorščine, razpada in upora; ko na mesto postavne oblasti preti stopiti trinoštvo — v teh naših časih pač res ni treba še le dokazovati, kako važna in potrebna je pokorščina. Le kjer je pokorščina, tam je tudi red; brez pokorščine pa je povsod upor in razpad! —

To čednost pokorščine uči nas sveta družina, in v njej zopet prav posebno Jezus Kristus. Ko sta se Jožef in Marija vsled ljudskega štetja, ukazane od cesarja Avgusta, vkljub največjim

težavam in najneugodnejšemu letnemu času napotila v Betlehem; ko se je Marija pri darovanju Jezusa v tempelju podvrgla Mojzesovi postavi očiščevanja, ko je Jožef na povelje angelovo takoj v pozni noči in brez godrnjanja vstal, vzel seboj Jezusa in njegovo mater Marijo ter jo rešil v Egipt; ko se je potem na zopetno povelje angelovo iz Egipta povrnil ter šel v Nazaret — kaj je bilo vse to družega, kot pokorščina, z največjimi težavami in trudi združena pokorščina do Boga, kakor tudi do duhovske in svetne gosposke? In ko sta Jožef in Marija potovala vsako leto v Jeruzalem, obhajati velikonočni praznik, čeprav sta imela Jezusa, Sinu božjega v svoji sredi in sta zato vsak dan iz božjih ust slišala besedo božjo, in s tem, kar sta Jezusu storila, v pravem pomenu služila Bogu samemu — kaj je bilo to družega, kot živ vzgled za nas, kako tudi mi v duhu pokorščine posvečujmo nedelje in praznike? — In ona velika beseda, katero je Marija izpregovorila: „ecce ancilla Domini“, „glej dekla sem Gospodova“ — kaj nam kaže družega, kot tisto mišljenje polno ponižne pokorščine, ki je spremljevala Marijo pri vsem njenem dejanju in nehanju? — Pred vsem pa imamo na Jezusu najvzvišenejši vzgled vsestranske pokorščine. Saj celo njegovo življenje ni bilo nič družega, kot neprestana, radovoljna in vesela pokorščina nasproti volji njegovega nebeškega očeta. Ko vstopi na ta svet, daruje se mu v pokorščini in mu zakliče: „Glej pridem; — v začetku bukev je pisano o meni, da storim, o Bog! tvojo voljo“ (Hebr. 10, 7.) In ko se je začelo trpljenje, ter je bilo treba zapustiti ta svet, moli zopet: „Ne moja, ampak tvoja volja se zgodi“. (Luc. 22, 42). „Jezus se je samega sebe ponižal ter je postal pokoren do smrti, da, do smrti na križu“ (Phil. 2, 8, 9). Pa on ni bil le pokoren Bogu svojemu nebeškemu očetu, ampak tudi ljudem; bil je podložen svojim starišem (Luc. 2, 51). Ta njegova podložnost in pokorščina nasproti starišem bila je popolna, saj je bila pokorščina včlovečenega Boga. To ni bila zgolj zunanja pokorščina in ne znabiti prisiljena, ampak notranja, odkritosrčna in resnična, tako, da je pritrjeval tudi njegov

razum in njegova volja. Tudi ni bilo le samo kaj slučajnega, ampak celo mišljenje in življenje Gospodovo bilo je pokorščina: „Moja jed je (tako je govoril o sebi samem), da storim voljo tistega, ki me je poslal, da dopolnim svoje delo“. Konečno bil je Jezus podložen ne le najsvetejšim med ljudmi, svojim starišem, marveč tudi ubogim grešnikom in nevernikom. Celó, ko je od Pilata obsojen v smrt, priznava v njem oblast od zgoraj, čeprav je uporabljena zoper vso pravico in postavo. (Conf. Joan. 19, 10. 11).

Kolika pokorščina nam torej odseva iz svete družine, in kako bi se morali tudi mi čutiti dolžne, vaditi se v pokorščini: v pokorščini do Boga, v pokorščini do starišev in predstojnikov, do duhovskih in svetnih oblastev. Učimo se torej pokorščine od sv. Jožefa in Marije, pred vsem pa od Jezusa, najpokornejšega. Tako našli bomo mir in zadovoljnost v svojih dušah in v svojih družinah, in prihranili si bomo marsikatero žalostno skušnjo, marsikatero bridko prevaro. Ker tudi o pokorščini velja, kar velja o materi pokorščine, o ponižnosti: „Kdor se povišuje, bode ponižan; in kdor se ponižuje, bo povišan.“ (Matth. 23, 12.)

6. Še ene čednosti se moramo učiti od svete družine, in to je spoštovanje in ljubezen do dela. — Delo je človeku potrebno za njegov duševni in telesni razvoj, za njegovo časno in večno srečo. Brez dela poloti se človega neka topost, ali pa postane žrtva pregreh, kakor že pravi znan pregovor: „Lenoba je mati vseh pregreh.“ Ljubezen do dela je zato največje važnosti, ne le za posameznega človeka, ampak tudi za družino in za celo človeško družbo.

Toda razloček je med delom in delom. Tudi nespametna žival dela in se muči; toda ne vé, zakaj; in z njenim življenjem vred ji je vzeti tudi sad vsega dela. Ni pa tako pri človeku. Kakor je vstvarjen za večni, nadnaradni namen, tako mu bodi tudi delo sredstvo in pripomoček, dospeti do njega. Zato je hotel Kristus, ki je iz ljubezni do nas podoben hlapca naše vzeti, tudi na nadnaturan način delo oplemeniti in posvetiti s

svojim božjim vzgledom, ker se je tudi on, gospod vseh stvari, podvrgel postavi dela ter nam ob enem pokazal, kakošno bodi naše mišljenje pri delu. Po grehu naših prvih starišev je delo pred vsem pokora: in ta, ki je prišel zadostiti za grehe celega sveta, hotel je tudi to pokoro naše vzeti in nas učiti, naj tudi naša dela spremlja duh pokore. Delo in delavnost je tudi močen jez proti grehu in bogata prilika za raznovrstne čednosti; in on, ki je prišel premagati greh in kazati pot k dobremu, hotel nas je tudi s svojim lastnim vzgledom povabiti k delu, in z delom k čednosti.

Iz teh nadnarnih nagibov izbral si je Jezus revno družino, v kateri je hotel priti na svet in živeti v njej; družino, v kateri je bilo treba delati ne znabiti samo za razvedrilo, ampak iz potrebe: navadno in zunanje, ne duhovito delo; nizko in priprosto, ne čislano delo; delo trdo in mučno. Da, tudi sv. družina je prav dobro vedela in okušala, kaj se pravi služiti si svoj kruh v potu svojega obraza. Zato morali so delati vsi. Delal je sv. Jožef, „tesar“. Delala je Marija, kakor mora delati vsaka mati in žena ubogega rokolca in skrbeti za deco in hišo. Delal je Jezus, „tesarjev sin“ (Matth. 13, 55.), ali „tesar“, kakor se pri evangelistu Marku (6, 3.) naravnost imenuje.

In v katerih čednostih se je vadila sv. družina pri delu? Pri tem ni mislila samo na vsakdanji kruh, na zemeljsko življenje. Njene oči bile so obrnene kvišku, k Bogu, očetu nebeškemu, in njena dela bila so ob enem služba božja. Priči neskončnega zatajevanja in poniževanja Jezusovega, Jožef in Marija ne le nista mrmrala zoper Boga, da ju je pustil živeti v revščini in njima odkazal trdo delo, ampak udala sta se voljno in v ponižni molitvi v njegove najsvetejše sklepe in naredbe. S tem hotela sta častiti nebeškega očeta, kakor tudi njegovega sina, ki je bil bogat, pa je zavoljo nas postal ubog, da bi mi po njegovi revščini obogateli, kakor pravi apostol (II. Cor. 8, 9.). — Dela Jezusova pa so bila celo en del njegovega zveličalnega delovanja za nas. Da, bila so nam posvečena, bila so odmenjena nam storiti

delo znosneje in lažje; z njegovim vzgledom nas tolažiti, ohrabriti in ojačati; in pokazati, da človekove sreče in veljave ne napravljajo posvetni darovi, ampak nebeški, da torej po nebeških hrepenimo.

Učimo se, predragi v Gospodu! od sv. družine, kako naj cenimo delo tudi mi, s kakšnim mišljenjem naj je opravljamo in prenašamo trude in težave, ki so ž njim združene, da nam bode rodovitno ne le za čas, ampak tudi za večnost. In če nam usojeno delo — usojeno vsakemu, jednemu na ta način, drugemu na on način, jednemu več, drugemu manj — včasih že preseda; ako nas napolnjuje z nevoljo ter žuga nas potreti — o tedaj ne pozabimo, da Kristus naš Gospod pri hudem delu našega odrešenja ni prelival le potú, ampak krvavi pot; da njegovih rok niso pokrivali le trdi žulji, ampak so mu grozoviti žebli prebodli roke in noge, in da je bil mesto hladeče vode žolč, in jesih njegova pijača, njegovo počivališče pa križ!

Pokazal sem vam, koliko je ležeče na družini, kateri kdo pripada. Pojasnil sem vam dalje, da je sveta družina tista družina, katero naj si vzamejo vse druge družine za vzgled. Štejmo se nekako za ude svete družine in obnašajmo se torej vsikdar tako, da je bomo tudi vredni. Družinskim očetom bodi sveti Jožef vzgled očetovske čuječnosti in skrbljivosti, materam preblažena Devica Marija vzor odkritosrčne ljubezni, pobožne sramožljivosti, ponižne podložnosti in popolne zvestobe, otrokom konečno Jezus vzor pokorščine, katerega naj občudujejo, časté in posnemajo. Bogatinci naj se učé od svete družine čislati čednost

bolj kakor bogastvo. Potolažijo naj se naposled tudi ubožci, ko vidijo, da sta tudi Marija in sv. Jožef njim enako se morala boriti s trudi in skrbmi za vsakdanji kruh.¹⁾

Ostaja mi le še eno, opozoriti vas na neko družbo, ki se je osnovala nalašč za češčenje svete družine. Imenuje se: „splošna pobožna družba sv. družine“, in ima lep namen, krščanske družine tesneje skleniti s sv. družino, ali veliko več le te popolnoma nji posvetiti, da tudi Jezus, Marija in sv. Jožef te njim posvečene družine varujejo in ljubeznivo za nje skrbé, kakor za svojo lastnino (l. c.).

Sveti Oče obdarili so to družbo z mnogimi odpustki in duhovnimi milostmi ter so jo že večkrat prav toпло priporočili.

Ker bodete podrobneje o imenovani družbi izvedeli od svojih dušnih pastirjev, rečem danes le toliko, da bi me močno veselilo, ko bi se našlo tudi v naši škofiji prav mnogo družin, ki bi tej družbi pristopile ter čednosti sv. družine častile, ljubile in posnemale; in zaradi tega vas za to tudi kar naravnost prosim. Saj si ni mogoče misliti ničesar, „kar bi blažilneje in krepkeje vplivalo na krščanske družine, kot vzgled svete družine, ki stoji na vrhuncu popolnosti v vseh čednostih.“ (l. c.)

In tako sklenem s tem, da vam še enkrat živo priporočim posnemanje sv. družine ter vas izročam njenemu varstvu.

Blagoslov vsemogočnega Boga, Očeta in Sina in svetega Duha, pridi nad vas in ostani vsikdar pri vas. Amen.

¹⁾ Conf. Breve Leon XIII. »Neminem fugit« dđto 14. Junii 1892. de Sacra familia.

V Ljubljani, prvo predpepelnično nedeljo, dné 21. januarija 1894.

† **Jakob**, knezoškof.

Postna postava

za ljubljansko škofijo v letu 1894.

Polajšave, ki so se gledé posta doslej dajale v ljubljanski škofiji, veljajo vsled novega, za pet let danega privoljenja apostolske stolice z dné 25. oktobra 1889 tudi za leto 1894.

Verniki ljubljanske škofije so tedaj dolžni pri spolnovanju postne zapovedi paziti v tekočem letu na sledeče določbe:

I. Dnevi, o katerih si je pritržati treba, ali o katerih je dovoljeno le jedenkrat do sitega jesti, so:

1. Vsi dnevi štiridesetdanskega posta razun nedelj.
2. Kvatrne srede, petki in sobote.
3. Srede in petki v adventu.
4. Dnevi pred binškoštni, pred prazniki svetega Petra in Pavla, vnebovzetja Marijinega, vseh svétov, čistega spočetja Marije Device in pred Božičem.

II. Dnevi, o katerih je prepovedano meso jesti, so:

1. Vsi petki celega leta.
2. Pepelnična sreda, štiri kvatrne srede in kvatrne sobote.
3. Trije zadnji dnevi velicega tedna.
4. Dnevi pred binškoštni, pred prazniki svetega Petra in Pavla, vnebovzetja Marijinega, vseh svétov, čistega spočetja Marije Device in pred Božičem.

III. Privoljeno je nadalje meso jesti:

1. Za vso škofijo, kolikorkrat je zapovedan praznik na kak poprej imenovani dan, na kateri je meso jesti prepovedano.

2. Za posamezne kraje, kolikorkrat je kak semenj na tak dan. (V mnogih farah je po več raznih krajev, ki so drug od drugega oddaljeni; tu polajšanje ne velja za vso faro, ampak le za tiste kraje, kjer se zaradi semnja večja množica ljudij shaja).

3. Za posamezne osebe:

a) Razun pepelnične srede, zadnjih treh dnij velicega tedna ter dnij pred binškoštni in Božičem se za vse druge dni polajšanje, to je privoljenje meso jesti, daje:

delavcem v tovarnah (fabrikah) in v premogoin rudokópih;

popotnikom, ki v krémah ali gostilnicah jedó; tudi drugim, kateri n. pr. v mestih, trgih itd. navadno v gostilnico na hrano hodijo.

b) Razun velicega petka se za vse druge dni táko polajšanje daje:

železničnim sprevodnikom ali konduktêrjem; vsem, ki po železnici potujejo in so prisiljeni na železničnih postajah v ondotnih gostilnicah jesti; tistim, ki zaradi zdravja v kopeli bivajo, njihovim ondi bivajočim družinam in poslom.

c) Vse dni, brez izjeme, smejo mesne jedi vživati:

tisti, kateri so zaradi prevelike revščine primorani jesti, karkoli dobé;

tudi drugi, ki v družinah služijo ali živé, kjer se postno ne kuha.

Vendar naj taki gledajo, če je moč, da se vsaj veliki petek mesnih jedij zdrže.

IV. Vse tiste postne dni v letu, o katerih je le jedenkrat nasititi se pripuščeno, in ves štiridesetdanski postni čas, tudi ob nedeljah, je vživanje rib in mesa pri ravno tistem obedu prepovedano. Treba se je zdržati mesa ali rib.

V. V jedi pritrgovati si ni treba: bolnikom, nadalje onim, ki težka dela opravljajo; slednjič onim, ki eden in dvajsetega leta še niso dopolnili, ali pa so šestdeseto prestopili.

Oni, katerih ne veže zapoved v jedi pritrgovati si, smejo tiste dni, kadar je drugim v jedi pritrgovati si zapovedano, pa ne popolnoma prepovedano jesti meso, — izjemoma meso jesti, koli-

korkrat med dnevom jed vživajo; nasproti pa smejo oni, katere veže zapoved v jedi pritrgovati si, tiste dni meso le o poludne in zvečer vživati, pa si zvečer po dolžnosti pritrgovati.

Gospodje župniki in spovedniki so pooblaščeni, da smejo v slučajni resnični potrebi prepoved o zavživanju mesa še bolj zljajšati, vzlasti pa dovoliti, da se pri napravljanju postnih jedij, razven vélicege petka in kvatrnih petkov, sme svinjska ali sploh živalska maščoba rabiti mesto masla. Kdor méni, da mu je stalne dispenze ali polajšave potreba, naj se zastran tega obrne na kn.-šk. ordinarijat.

